

Саопштење у вези са пројектом „Београдске гондоле“ – жичаре од Београдске тврђаве до Ушћа на Новом Београду

Докомомо Србија подржава иницијативу за спречавање реализације пројекта „Београдске гондоле“, не само са позиције угрожавања интегритета Београдске тврђаве - споменика који би се могао наћи на Листи светске баштине, већ и због озбиљног насртаја на визуелни идентитет Ушћа - кључног топографског репера културно-историјског пејзажа Београда. Како се Докомомо Србија првенствено бави препознавањем, документовањем и промоцијом архитектонског наслеђа модерне епохе, компромитовање силуете Новог Београда као једног од најрепрезентивнијих примера реализације модерног града базираног на принципима Атинске повеље у светским оквирима, био би подједнако велики губитак као и несмотрено накалемљење, у свакодневном животу града вероватно несврхисходне и визуелно проблематичне структуре, која би конкурисала иконичној слици наше јединствене престонице "на ушћу двеју река."

Наиме, локација на којој је планирана изградња станице „Гондоле“, односно жичаре на Ушћу, већ је у великој мери препозната као вредна културна баштина и кроз низ аката и докумената Републике Србије. Предметна локација део је просторне културно-историјске целине под претходном заштитом *Приобална зона Новог Београда*, а налази се у непосредној близини следећих добара под претходном заштитом: *Централна зона Новог Београда, Пилони моста Краља Александра I* (Пилон 1, Савски кеј), *„Сава центар“ и хотел „Интерконтинентал (Crowne Plaza)“*, *Околина споменика културе Старо Сајмиште – Логор Гестапоа, блок 17*. Предметна локација се налази и у непосредној близини следећих културних добара: *Музеј савремене уметности* (Одлука, „Сл. лист града Београда“ бр. 16/87), *Палата Савезног извршног већа у Новом Београду* (Одлука, „Сл. гласник РС“ бр. 72/13), *Старо Сајмиште – Логор Гестапоа* (Одлука, „Сл. лист града Београда“ бр. 16/87), *Парк пријатељства у Новом Београду* (Одлука, „Сл. гласник РС“ бр. 8/14). Сматрамо да ће изградња жичаре директно угрозити и нарушити интегритет ових културних добара, те да може допринети њиховој девастацији и проблемима приликом њихове ревитализације у будућности. Такође, желимо да истакнемо чињеницу да је, према планским документима из 1960-тих година, којима је постављена глобално препознатљива урбанистичка матрица Новог Београда, и према којима је овај модернистички град највећим делом и изграђен, изградња на овом подручју ограничавана је у спратности и габариту и плански сведена на минимум зарад очувања природног и грађеног историјског пејзажа Ушћа. Такође, истим

плановима су предвиђене заштићене визуре према Београдској тврђави са Новог Београда и обратно, као и зоне рекреације и зеленила на самом Ушћу, како се не би нарушила ведута Београда по којој је град вековима препознатљив, а које су уношене и у планска документа која су доношена каснијих деценија као непобитна и неупитна вредност овог простора.

Имајући у виду напред наведене податке, као и чињеницу да је Докомомо Србија кроз своје редовне активности израде документационих досијеа и регистра објеката модерне препознао напред наведене објекте и целине као вредно наслеђе модерне архитектуре и урбанизма у Србији и као такве их препоручио за одговарајуће регистре Docomomo International, противимо се реализацији пројекта “Гондоле” и изражавамо забринутост због изостанка реакције надлежних институција.

Проф. др. арх. Тања Дамљановић Конли
Председница Докомомо Србија

Јелица Јовановић, д.и.а.
Секретар Докомомо Србија

A statement regarding the project of "Belgrade Gondola" - a cable car from Belgrade Fortress to Ušće (Confluence) in New Belgrade

Docomomo Serbia supports the initiative to prevent the implementation of the "Belgrade Gondola" project, not only from the position of endangering the integrity of the Belgrade Fortress - a monument that could be listed as an UNESCO World Heritage Site, but also because of a serious attack on the visual identity of Ušće - a key topographic landmark of the cultural and historical landscape Belgrade. As Docomomo Serbia primarily deals with the recognition, documentation and promotion of the architectural heritage of the modern era, compromising the New Belgrade silhouette as one of the most representative examples of a modern city based on the principles of the Athens Charter would be equally great loss as well as is the reckless frothing in everyday life of the city with this probably unrealistic and visually problematic structure, that would compete with the iconic image of our unique capital "at the confluence of the two rivers."

Namely, the location where the construction of the "Gondola" station (the cable car station) Ušće is planned, has already been largely recognized as a valuable cultural heritage through a series of acts and documents of the Republic of Serbia. The location is a part of a spatial cultural and historical ensemble under the tentative protection, the *Waterfront Zone of New Belgrade*, and is located in the immediate vicinity of the following landmarks under the tentative protection: the *Central Zone of New Belgrade*, the *Pylon of the Bridge of King Aleksandar I* (Pylon 1, the Quay of the Sava River), the *"Sava Center" and the hotel "Intercontinental"* (today Crowne Plaza), the *Surroundings of the Cultural Monument Old Fairground - Gestapo Concentration Camp, Block 17*. The location is located in the immediate vicinity of the following cultural property: *Museum of Contemporary Art* (Decision, "Belgrade City Gazette" no. 16 / 87), *Palace of the Federal Executive Council in New Belgrade* (Decision, "Official Gazette of the Republic of Serbia" No. 72/13), *Old Fairground - Gestapo Concentration Camp* (Decision, "City Gazette of Belgrade" No. 16/87), *Park of Friendship in New Belgrade* (Decision, "Official Gazette of RS" No. 8/14). We believe that the construction of the cableway will directly endanger and impair the integrity of these cultural properties, and that it can contribute to their devastation and problems with their revitalization in the future. Also, we want to point out the fact that, according to planning documents from the 1960s, which set up a globally recognizable urban matrix of New Belgrade, and according to which this modernist city was mostly built, the construction height and volume is limited in this area and planned to stay on construction minimum in order to preserve the natural and built historical landscape of Ušće (the Confluence). Also, the same plans envisage protected views towards the Belgrade Fortress from New Belgrade and vice versa, as well as the recreation zone and greenery in the Ušće area itself, so as not to disturb the vedute of Belgrade for which the city has been recognized for centuries, and which are also included in planning documents that were adopted in the later decades as the undeniable and unquestionable value of this space.

Bearing in mind the aforementioned, as well as the fact that Docomomo Serbia, through its regular activities of creating the documentation fiches and the register of buildings and sites of

modern movement, had recognized the aforementioned buildings and sites as a valuable heritage of modern architecture and urbanism in Serbia, and as such recommended them to Docomomo International, we are opposing to the realization of the project "Belgrade Gondola" and we are expressing our concern about the lack of reaction of the competent institutions.

Prof. dr. arh. Tanja Damljanović Conley
President of Docomomo Serbia

Jelica Jovanović, d.i.a.
Secretary of Docomomo Serbia